

Svensk politik som skrækeksempel

Hårde ord om den svenske model i ny dansk debatbog om det multikulturelle samfund

For knap to år siden deltog jeg i en rundbordssamtale på Dagens Nyheter om Sverige, som det så ud i dagens avis. En af de ting, vi diskuterede, var Sverige som et multikulturelt samfund, og hvor stor forskellen var på den måde, man snakkede om fremmede i henholdsvis Danmark og Sverige. Med ved bordet sad også Ozan Suner, og både han og jeg var enige om én meget fundamental ting. I Sverige diskuterer man ikke kultur. Indvandrere er arbejdskraft, der indgår i den svenske samfundsmodel som alle andre borgere, og hvilke traditioner og normer de har med sig, er ligegyldigt, når først de er kommet ind i folkehjemmet.

I Danmark derimod har kultur været et centralt begreb i debatten om det multikulturelle samfund, ikke mindst gennem de senere år, hvor Dansk Folkeparti i den grad har været med til at sætte fokus på indvandrernes anderledes og for dem 'udanske' kulturelle normer. Desværre på en måde, som er direkte fremmedfjendsk, og som har gjort indvandrerdebatten til en sort plet i Danmarks internationale omdømme. Og det er en stor fejl, skriver en række danske intellektuelle og meningsdannere i bogen *Islam i Danmark. Tanker om en tredje vej*. For det har givet den ekstreme højrefløj alt for stor plads i den offentlige debat.

Bogen er redigeret af tre Politiken-redaktører, og alene det har afstedkommet en del opmærksomhed, for i Danmark står Politiken som den politiske korrektheds holdeplads, og her melder tre redaktører ud med en opsang til venstrefløjen, der ligner et knæfald for højrefløjens indvandrerskepsis.

Bogen er da også blevet modtaget med et drilsk grin blandt anmelderne i den borgerlige presse, der nærmest hvisker mellem linierne: Hvad sagde vi? Og det er faktisk uretfærdigt, for redaktørerne har påtaget sig den næsten umulige opgave at bringe nuancer ind i den ellers meget betændte debat om det multikulturelle samfund, hvor fronterne hidtil har været trukket skarpt op mellem fremmedhaderne og halal-hippierne, som de hedder på godt dansk –

dem, som i kulturrelativismens navn har accepteret æresdrab, omskæring af små piger, kvindeundertrykkelse og forfølgelse af Salman Rushdie.

Redaktørerne vil finde en middelvej, eller som de selv skriver, en tredje vej. De vil hverken venstrefløjens hykleriske kulturrelativisme eller højrefløjens nationalistiske felttog. De hævder en helt almindelig sund skepsis over for folk, der anfægter det moderne samfunds grundidealer, frihed og lighed. Og de gør det i kor med samtlige af bogens bidragsydere, som blandt andre er den tidligere frontfigur i partiet Venstresocialisterne Preben Vilhjelmsen, forfatteren Niels Barfoed, den radikale politiker Naser Khader og økonomien Hans Kornø Rasmussen.

I deres søgen efter en middelvej vender redaktørerne tilsidst blikket ud mod Europa, hvor de sporadisk gennemgår tilstanden for det multikulturelle samfund i Tyskland, England, Frankrig og Sverige. Det interessante her er den kritik, som forfatterne retter mod Sverige og den svenske integrationsmodel, der nok har indlemmet indvandrene i det svenske samfund, men på en måde så de er overladt til sig selv som en slags andenrangsborgere, som majoritetssamfundet ikke forholder sig til. Her er det private blevet for privat en sag, og derfor fik Sverige historien om Fadime, synes budskabet i bogen at være.

Idealet finder de tre redaktører i Frankrig, hvor samfundet har en skarp opdeling mellem kirke og stat, men hvor der samtidig eksisterer et værdifællesskab, der kan samle de mange kulturer. Det er den vej, Holm, Jarlner og Jespersen vil gå. De vil finde et nyt værdifællesskab, der sørger for sammenhængskraften i det multikulturelle samfund, og som ikke overlader indvandrerne til sig selv, men netop tager hånd om dem på bedste velfærdsstatslige og omsorgsfulde vis. Som de skriver: »Et fuldt og helt samfund skal, som i Frankrig, opstille en målestok for samhørighed gennem et politisk fællesskab.«

Hermed er der skrevet endnu et kapitel i historien om det multikulturelle samfunds fremvækst i Danmark, der ulig den normale procedure i forholdet mellem de to broderlande fremholder Sverige som et skrækeksempel. "The Swedish way" er ikke vejen frem for et samfund, der består af mange kulturer. Tværtimod har den svenske model fremvist ligegyldighed og repressiv tolerance på samme måde, som den danske venstrefløj har valgt at vende blikket den anden vej, når indvandrere i

kulturens navn har krænket individets ret til frihed og lighed. *Islam i Danmark* kan således læses med fordel også af svenskere, der efterfølgende kan tage stilling til, om den svenske model vitterlig har spillet fallit i lige netop dette spørgsmål, integrationen af fremmede kulturer i de skandinaviske velfærdssamfund.

© Cecilie Felicia Stokholm Banke,
ph.d., forsker ved Dansk Center for Holocaust og Folkedrabsstudier

Adam Holm, Michael Jarlner og Per Michael Jespersen (red.)
Islam i Danmark. Tanker om en tredje vej
(København 2002) Gyldendal

Denne artikel har været bragt i *Sydsvenska Dagbladet* den 16. juli 2002